

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająkła**

Warszawa, dnia 4 lutego 2010 r.

**Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

KSR-410-17-01/2009
P/09/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwanym dalej „Ministerstwem” lub „MRiRW”, kontrolę w zakresie wykorzystania środków publicznych na promocję produktów rolno-spożywczych. Badaniami objęto okres od 1 stycznia 2004 r. do 30 września 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykorzystanie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi środków publicznych na promocję produktów rolno-spożywczych.

W okresie objętym kontrolą Ministerstwo realizowało zadania własne, a także nadzorowało działania Agencji Rynku Rolnego (ARR) oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w zakresie promocji produktów rolno-spożywczych. Powyższe działania były realizowane na podstawie 8 ustaw oraz 8 rozporządzeń wykonawczych do tych ustaw. Projekty tych aktów prawnych, w tym ustawy z dnia 22 maja 2009 r. *o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych*¹, która stworzyła systemowe i instytucjonalne podstawy funkcjonowania 9 funduszy promocji², opracowano w MRiRW.

¹ Dz. U. Nr 97, poz. 799.

² Fundusze Promocji: Mleka; Mięsa Wieprzowego; Mięsa Wołowego; Mięsa Końskiego; Mięsa Owczego; Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych; Owoców i Warzyw; Mięsa Drobiowego oraz Ryb.

Na zadania własne z zakresu promocji produktów rolno-spożywczych MRiRW wydatkowało ogółem 35.201,5 tys. zł, z tego na:

- zadania finansowane z budżetu państwa ze środków krajowych, w tym Program „Poznaj Dobrą Żywność” (PDŻ), zadania związane z promocją systemu oznaczeń geograficznych, nazw pochodzenia, gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz Listą Produktów Tradycyjnych, udział w targach, konferencjach oraz przedsięwzięciach międzynarodowych i krajowych związanych z promocją produktów rolno-spożywczych, a także edycję publikacji promujących te produkty, wydatkowano łącznie kwotę 18.275,0 tys. zł,
- zadania finansowane z udziałem środków z funduszy strukturalnych oraz z programów rozwoju obszarów wiejskich³, w tym realizację 2 projektów promocji produktów rybnych⁴, a także organizację szkoleń w zakresie rolnictwa i żywności ekologicznej, udział w targach międzynarodowych i krajowych, opracowanie i publikację materiałów promocyjno-informacyjnych dotyczących Programu PDŻ, wydatkowano łącznie kwotę 16.926,5 tys. zł.

Na zadania realizowane przez agencje nadzorowane przez MRiRW – tj. działania informacyjno-promocyjne w ramach mechanizmu Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów”, realizowane przez ARR oraz działanie „Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne” w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006”⁵, realizowane przez ARiMR – wydatki ogółem wyniosły 80.835,5 tys. zł, w tym z budżetu Unii Europejskiej – 50.004,6 tys. zł, a z budżetu państwa ze środków krajowych 30.830,9 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do:

- Zorganizowania i skuteczności realizacji:
 - zadań związanych z promocją systemu oznaczeń geograficznych, nazw pochodzenia, gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz Listą Produktów Tradycyjnych⁶. Do końca III kwartału 2009 r. złożono 40 wniosków o rejestrację nazw produktów rolnych lub środków spożywczych, z czego MRiRW przekazało do Komisji Europejskiej (KE) 31 wniosków. KE zarejestrowała 12 nazw polskich produktów. Na Listę Produktów Tradycyjnych wpisano 678 produktów,
 - projektów promocji produktów rybnych, w ramach których wyprodukowano 14 spotów telewizyjnych i 5 radiowych, wyemitowanych w 2008 i 2009 r.,
 - przedsięwzięć, takich jak: organizacja wystaw i pokazów na międzynarodowych i krajowych targach, i imprezach promujących polskie produkty rolno-spożywcze, i żywność ekologiczną⁷.

³ Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

⁴ „Promocja produktów rybnych” i „Promocja produktów rybnych II”.

⁵ MRiRW było jednym z beneficjentów tego działania, w ramach którego wydatkowało w badanym okresie kwotę 16 000 tys. zł.

⁶ Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 68 ze zm.).

⁷ MRiRW brało udział w ponad 70 przedsięwzięciach tego typu, w tym m.in. corocznie organizowało wystawy na międzynarodowych targach Polagra w Poznaniu i Grüne Woche w Berlinie.

- Prawidłowości finansowania działań w zakresie promocji produktów rolno-spożywczych dotyczących:
 - realizacji planów wydatków na promocję tych produktów,
 - terminowego przekazywania ARR środków finansowych w wysokościach złożonych zapotrzebowań oraz przekazywania Ministrowi Finansów zestawień prognozowanych wydatków i informacji o realizacji przez ARR zadań związanych z promocją produktów rolno-spożywczych.
 - wykorzystania środków na działania związane z promocją produktów rolno-spożywczych i rzetelności ich rozliczenia⁸.
- Sprawowania nadzoru nad:
 - ARR w zakresie realizacji mechanizmu WPR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów”, polegającego m.in. na udziale przedstawicieli MRiRW w pracach Grupy Monitorującej, oceniającej oferty programów promocyjno-informacyjnych, składanych w ramach ww. mechanizmu, a także w zakresie dysponowania środkami Funduszu Promocji Mleczarstwa (FPM). W okresie objętym kontrolą MRiRW otrzymało 6 sprawozdań z wykorzystania FPM w latach 2003 – 2008,
 - ARiMR w zakresie realizacji działania „Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne”, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006”. W okresie objętym kontrolą MRiRW przeprowadziło 30 kontroli tego działania.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- określeniu w postanowieniach regulaminu Programu PDŻ, że znak jakości PDŻ jest przyznawany po raz kolejny na okres 5 nie zaś 3 lat - jak stanowi art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych⁹;
- wydaniu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2009 r. w sprawie trybu zgłaszania kandydatów na członków komisji zarządzających funduszy promocji produktów rolno-spożywczych oraz sposobu ich wyboru¹⁰, które weszło w życie 25 września 2009 r., bez odpowiedniego wyprzedzenia, co uniemożliwiło komisjom zarządzającym funduszami promocji produktów rolno-spożywczych realizację ustawowego obowiązku¹¹, polegającego na uchwaleniu planów finansowych na rok 2009 w terminie do dnia 1 października 2009 r.;
- nieaktualizowaniu zamieszczonych na stronie internetowej MRiRW wykazów firm i wyrobów, którym przyznano znak jakości PDŻ. Na koniec III kwartału 2009 r. ważny znak posiadało 570 wyrobów z 79 firm, a w niezaktualizowanych wykazach wykazywano 961 wyrobów z 99 firm. Aktualizacji tych informacji dokonano dopiero w wyniku działań kontrolnych NIK;

⁸ Zbadano 40 losowo wybranych faktur na łączną kwotę 3.757,7 tys. zł.

⁹ Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 159, poz. 1259.

¹¹ Art. 17 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych.

- nieprzeprowadzeniu oceny efektywności Programu PDŻ, która - w ocenie NIK - służy projektowaniu skutecznych działań promocyjno-informacyjnych. Do końca kontroli NIK nie przeprowadzono tej oceny, mimo rekomendacji Biura Audytu Wewnętrznego MRiRW z 2007 r.

Najwyższa Izba Kontroli przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, złożone na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o NIK, z których wynika, że uchybienia stwierdzone podczas kontroli NIK, polegające na niepodawaniu podstawy prawnej¹² w decyzjach o nadaniu znaku jakości PDŻ oraz niesporządzaniu kopii tych decyzji zostały skorygowane przy wydawaniu nowych decyzji.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Dostosowanie postanowień regulaminu Programu „Poznaj Dobrą Żywność” do przepisów ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*.
2. Aktualizowanie na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykazu firm i wyrobów, dysponujących znakiem jakości „Poznaj Dobrą Żywność”.
3. Wydawanie aktów wykonawczych do ustaw z wyprzedzeniem, umożliwiającym terminową realizację obowiązków ustawowych.
4. Przeprowadzenie badań efektywności realizacji Programu „Poznaj Dobrą Żywność”.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.

¹² Art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*.